

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 521 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Πολωνίας του 2020 και τη
διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Πολωνίας
του 2020**

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Πολωνίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Πολωνίας του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Έλαβε δεόντως υπόψη της τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης· στην έκθεση αυτή η Πολωνία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση.
- (2) Η έκθεση χώρας του 2020 για την Πολωνία² δημοσιεύτηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Πολωνίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019³, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² SWD(2020) 520 final.

³ ΕΕ C 301 της 5.9.2019, σ. 117.

προηγούμενα έτη, καθώς και η πρόοδος της Πολωνίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

- (3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτήρισε επισήμως την έξαρση της νόσου COVID-19 ως πανδημία. Συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκει έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κλυδωνισμούς στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών, καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, ενώ έχει προκαλέσει μείζονα οικονομικό κλυδωνισμό, ο οποίος έχει ήδη σοβαρές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση⁴ με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- (4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν θεσπίσει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρώς αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένης χρονικής διάρκειας και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατική εποπτεία και σε ανεξάρτητο δικαστικό έλεγχο.
- (5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης⁵. Η ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Συμβούλιο την άποψή της σύμφωνα με την οποία, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι τρέχουσες συνθήκες επιτρέπουν την ενεργοποίηση της ρήτρας. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν θέτει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Όσον αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν συστάσεως της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που θα ίσχυαν κανονικά, επιτρέποντας παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.
- (6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας με στόχο την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών στους εν λόγω τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να εκπονήσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, ενσωματώνοντας, μεταξύ άλλων, την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, και αντλώντας όλα τα διδάγματα από την κρίση.

- (7) Η κρίση που προκάλεσε η νόσος COVID-19 έχει αναδείξει την ευελιξία που προσφέρει η ενιαία αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στο στάδιο της ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς πρέπει να καταργηθούν μόλις πάνσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η σοβούσα κρίση κατέδειξε την αναγκαιότητα των σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα ειδών πρώτης ανάγκης. Αποτελούν βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.
- (8) Ο νομοθέτης της Ένωσης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια⁶ για να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις έκτακτες επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα προσφέρουν πρόσθετη ευελιξία, καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθεί η χρηματοοικονομική στενότητα, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης το λογιστικό έτος 2020-2021. Η Πολωνία ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες αυτές για να βοηθήσει τα άτομα και τους κλάδους που πλήττονται περισσότερο από τις προκλήσεις.
- (9) Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας είναι πιθανόν να κατανεμηθούν άνισα στις διάφορες περιφέρειες λόγω των διαφορετικών μορφών εξειδίκευσης. Υπάρχει επομένως κίνδυνος διεύρυνσης των εδαφικών ανισοτήτων εντός της Πολωνίας. Σε συνδυασμό με τον κίνδυνο προσωρινής αποδυνάμωσης της διαδικασίας σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες αποκρίσεις σε επίπεδο πολιτικής.
- (10) Στις 29 Απριλίου 2020 η Πολωνία υπέβαλε το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και στις 30 Απριλίου 2020 το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Προκειμένου

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5) και κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2020 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

- (11) Η Πολωνία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- (12) Στις 13 Ιουλίου 2018, το Συμβούλιο συνέστησε στην Πολωνία να διασφαλίσει ότι ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁷ δεν θα υπερβεί το 4,2 % το 2019, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή της τάξης του 0,6 % του ΑΕΠ. Η συνολική αξιολόγηση της Επιτροπής επιβεβαιώνει μια σημαντική απόκλιση από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου τόσο το 2019 όσο και το 2018 και το 2019 συνολικά. Ωστόσο, δεδομένης της ενεργοποίησης της γενικής ρήτρας διαφυγής, δεν δικαιολογούνται περαιτέρω μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας σημαντικής απόκλισης για την Πολωνία.
- (13) Στο πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 που εξέδωσε, η κυβέρνηση προβλέπει επιδείνωση του ονομαστικού ισοζυγίου από έλλειμμα 0,7 % του ΑΕΠ το 2019 σε έλλειμμα 8,4 % του ΑΕΠ το 2020. Μετά τη μείωσή του στο 46,0 % του ΑΕΠ το 2019, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 55,2 % το 2020. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από την έντονη αβεβαιότητα που επικρατεί λόγω της πανδημίας COVID-19.
- (14) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19, και στο πλαίσιο συντονισμένης προσέγγισης της Ένωσης, η Πολωνία θέσπισε δημοσιονομικά μέτρα με σκοπό την αύξηση της ικανότητας του οικείου συστήματος υγείας, την ανάσχεση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανέρχονται σε 3,2 % του ΑΕΠ και περιλαμβάνουν επιδόματα προς αυτοαπασχολούμενους και απασχολούμενους με άτυπες συμβάσεις εργασίας, την απαλλαγή εταιρειών από την υποχρέωση καταβολής κοινωνικών εισφορών (αυτές θα καταβληθούν από το κράτος), καθώς και επιδοτήσεις μισθών για ορισμένες εταιρείες. Επιπλέον, η Πολωνία εξήγγειλε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεσες δημοσιονομικές επιπτώσεις, θα συμβάλουν στη στήριξη της ρευστότητας των επιχειρήσεων, όπως εγγυήσεις δανείων για επιχειρήσεις. Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των δημοσιονομικών μέτρων που προβλέπονται στο πρόγραμμα σύγκλισης διαφέρουν κυρίως λόγω της αντιμετώπισης των δανείων προς επιχειρήσεις. Οι προβλέψεις της Επιτροπής, σε συμφωνία με τις ανακοινώσεις των πολωνικών αρχών, βασίζονται στην υπόθεση ότι δάνεια που ισοδυναμούν με περίπου $2\frac{3}{4}$ εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ θα μετατραπούν σε επιδοτήσεις και θα καταχωριστούν ως δαπάνες το 2020. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η Πολωνία συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19. Η πλήρης εφαρμογή των εν λόγω μέτρων, και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών προς την επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές

⁷ Οι καθарές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στις δαπάνες για παροχές ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές εκ του νόμου. Τα έκτακτα μέτρα, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών συμψηφίζονται.

συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.

- (15) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης της Πολωνίας θα είναι -9,5 % του ΑΕΠ το 2020 και -3,8 % το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει κάτω του 60 % του ΑΕΠ το 2020 και το 2021.
- (16) Στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της αναμενόμενης υπέρβασης από την Πολωνία του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση προκύπτει ότι δεν πληρούται το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997.
- (17) Η έξαρση της νόσου COVID-19 δημιούργησε μια νέα κοινωνική και οικονομική κατάσταση στην Πολωνία. Για πρώτη φορά σε σχεδόν τρεις δεκαετίες, προβλέπεται ύφεση για το 2020. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρείχε η κυβέρνηση, ο αντίκτυπος της πανδημίας στην υγεία του πληθυσμού ήταν συγκριτικά χαμηλός, μεταξύ άλλων λόγω της έγκαιρης θέσπισης πρωτοφανών μέτρων όπως αυστηρή καραντίνα και κοινωνική αποστασιοποίηση. Μέχρι στιγμής, οι πιο αρνητικές συνέπειες έχουν παρατηρηθεί στον τομέα των υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, του λιανικού εμπορίου και του χονδρικού εμπορίου και του ελεύθερου χρόνου), καθώς και στον τομέα των υπηρεσιών αναψυχής, ως αποτέλεσμα διακοπών στις αλυσίδες εφοδιασμού. Για να αντισταθμίσει τον οικονομικό αντίκτυπο των επιβληθέντων περιορισμών, η κυβέρνηση εξήγγειλε σειρά μέτρων των οποίων η αξία ανέρχεται σε περίπου 9 % του πολωνικού ΑΕΠ (συνδυασμός μέτρων αύξησης του ελλείμματος με μέτρα ρευστότητας), στα οποία περιλαμβάνεται χρηματοδότηση από την Ένωση. Η προσπάθεια αυτή στηρίζεται επίσης από τα μέτρα παροχής ρευστότητας της Εθνικής Τράπεζας της Πολωνίας. Η κρατική στήριξη επικεντρώνεται στη σταθεροποίηση της οικονομίας βραχυπρόθεσμα μέσω της στήριξης των εισοδημάτων των εργαζομένων, της παροχής χρηματοδότησης στις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν πτώση των εσόδων, της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και της ικανότητας ανταπόκρισης του τομέα της υγείας, καθώς και της ενίσχυσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Περιλαμβάνει επίσης ένα επενδυτικό πρόγραμμα για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης μεσοπρόθεσμα. Η απαίτηση των πολιτών για απόκριση σε επίπεδο πολιτικής, μεταξύ άλλων μέσω απαλλαγών από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, παροχών σε εργαζομένους σε επιχειρήσεις που αναστέλλουν τη δραστηριότητά τους και πρόσβασης σε δάνεια για μικροεπιχειρήσεις, είναι έντονη. Η πανδημία COVID-19 αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του ΑΕΠ κατά 4,3 % το 2020, την οποία θα ακολουθήσει ανάκαμψη 4,1 % το 2021.
- (18) Η πανδημία COVID-19 κατέστησε αναγκαία την εφαρμογή πρωτοφανών μέτρων στο σύστημα υγείας. Πραγματοποιήθηκαν σημαντικές δαπάνες, για παράδειγμα για αγορά εξοπλισμού και προμηθειών που σχετίζονται με την υγεία, για αύξηση της νοσοκομειακής και εργαστηριακής ικανότητας, καθώς και για αύξηση του προσωπικού. Χρειάζεται να κατανεμηθούν πρόσθετοι πόροι και για την αντιστάθμιση άλλων υπηρεσιών υγείας και επενδύσεων που αναβλήθηκαν ή ανακατευσθύνθηκαν. Πριν από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία ανέρχονταν στο 4,8 % του ΑΕΠ, κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 7 % του ΑΕΠ το 2018. Αυτό, σε συνδυασμό με τη μη βέλτιστη κατανομή των κονδυλίων, αποτελεί εμπόδιο για τη λειτουργία του συστήματος υγείας και την πρόσβαση σε αυτό. Το 2018, το ποσοστό του πολωνικού πληθυσμού που ανέφερε μη καλυπτόμενες ανάγκες ιατρικών εξετάσεων ανήλθε σε 4,2 %, σημαντικά υψηλότερο από το 2 % σε

επίπεδο Ένωσης. Ο αριθμός των εν ενεργεία γιατρών και νοσηλευτών σε σχέση με τον πληθυσμό εξακολουθεί να είναι από τους χαμηλότερους στην Ένωση, ενώ το εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας είναι άνισα κατανομημένο στη χώρα. Η δημόσια υγεία, η ηλεκτρονική υγεία και η πρωτοβάθμια περίθαλψη, που είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της πρόληψης και της πρόσβασης, και για να καταστεί το σύστημα υγείας ανθεκτικό στις μελλοντικές προκλήσεις, παραμένουν ανεπαρκώς ανεπτυγμένες. Η πανδημία έχει επηρεάσει τις εγκαταστάσεις μακροχρόνιας περίθαλψης, στις οποίες πολλοί από τους ενοίκους ανήκουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου.

- (19) Η πανδημία COVID-19 θα επηρεάσει σημαντικά την αγορά εργασίας, αντιστρέφοντας την υποχώρηση της ανεργίας που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να ανέλθει από 3,3 % το 2019 σε περίπου 7,5 % το 2020 και να ανακάμψει ελαφρά σε 5,3 % το 2021. Αυτός ο βραχυπρόθεσμος αντίκτυπος κινδυνεύει να καταστεί πιο διαρθρωτικός μεσοπρόθεσμα, ειδικά για τις ευάλωτες ομάδες. Το προσωρινό σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας θα μπορούσε να αποδειχθεί αποτελεσματικό μέσο για τη διατήρηση θέσεων εργασίας, εάν προσφερθούν επαρκή κίνητρα για την υιοθέτησή του από τις εταιρείες. Ταυτόχρονα, παρά τις ευνοϊκές εξελίξεις πριν από την κρίση που προκάλεσε η νόσος COVID-19, η συμμετοχή ορισμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, ιδίως των γυναικών, των ατόμων με χαμηλή ειδίκευση, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία και των φροντιστών τους, παρέμεινε χαμηλή. Η μετανάστευση από χώρες εκτός ΕΕ συνέβαλε στη μείωση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, αλλά η συνεχής εισροή μεταναστών εργαζομένων μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν στα σύνορα. Η ενίσχυση των ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων τηλεργασίας και ελαστικού ωραρίου εργασίας, ιδίως στις μόνιμες μορφές απασχόλησης, μπορεί επομένως να συμβάλει στην αντιμετώπιση της κρίσης και επίσης να βοηθήσει ομάδες με χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας να βρουν μόνιμη απασχόληση. Αυτό θα βελτιώσει επίσης την ανθεκτικότητα στην αγορά εργασίας κατά τις μελλοντικές περιόδους ύφεσης.
- (20) Για να μετριαστούν οι κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή και να στηριχθεί η ανάκαμψη της οικονομίας, απαιτούνται ουσιαστικά δίκτυα ασφαλείας. Τα τελευταία χρόνια, η Πολωνία δρομολόγησε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα κοινωνικών μεταβιβάσεων, το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων γενικό επίδομα τέκνου και πρόσθετο εφάπαξ επίδομα που καταβάλλεται κάθε χρόνο στους συνταξιούχους, αξίας ίσης σχεδόν με το 2,5 % του ΑΕΠ ετησίως. Αυτά τα μέτρα δεν παρέχονται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων και υπάρχουν περιθώρια για καλύτερη στόχευσή τους. Ταυτόχρονα, η κάλυψη των κοινωνικών παροχών είναι χαμηλή για τα άτομα με τα χαμηλότερα εισοδήματα. Η μεγαλύτερη αύξηση της ακραίας φτώχειας που αναφέρθηκε το 2019 από την έρευνα για τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών παρατηρήθηκε στα άτομα ή τις οικογένειες που ζουν από επιδόματα (διαφορετικά από τις συντάξεις και τις συντάξεις αναπηρίας), στοιχείο που καταδεικνύει τις αδυναμίες του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Επιπλέον, δεν παρέχουν όλοι οι τύποι συμβάσεων εργασίας πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, όπως επαρκή επιδόματα ανεργίας, παροχές μητρότητας, επιδόματα ασθένειας και αναπηρίας. Το γεγονός αυτό καθιστά μερικούς εργαζομένους που επηρεάζονται από τα μέτρα έκτακτης ανάγκης πιο ευάλωτους και τους θέτει σε κίνδυνο φτωχοποίησης. Επιπλέον, το επίπεδο των παροχών ελάχιστου εισοδήματος είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης.

- (21) Η αιφνίδια αναστολή των μαθημάτων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης έχει δημιουργήσει προκλήσεις για το εκπαιδευτικό σύστημα όσον αφορά την παροχή εξ αποστάσεως μάθησης. Για να αποφευχθούν οι αυξανόμενες ανισότητες, είναι καθοριστικής σημασίας να ληφθεί μέριμνα ώστε όλοι οι εκπαιδευόμενοι, ιδίως όσοι προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ωστόσο, τα νοικοκυριά σχεδόν 330 000 μαθητών δεν ήταν εξοπλισμένα με υπολογιστή με πρόσβαση στο διαδίκτυο το 2018. Σημαντικό ποσοστό των εκπαιδευτικών δεν διαθέτει δεξιότητες για την παροχή ψηφιακής μάθησης. Ταυτόχρονα, πολλοί γονείς δυσκολεύονται να υποστηρίξουν την ψηφιακή μάθηση και την κατ' οίκον εκπαίδευση. Η συνέχιση των μέτρων για τον εξοπλισμό των σχολείων και των εκπαιδευτικών με ψηφιακή υποδομή και διαδικτυακό διδακτικό υλικό θα αντιμετώπιζε ορισμένα από αυτά τα ζητήματα και θα εξασφάλιζε ποιότητα. Η κρίση που προκάλεσε η COVID-19 αναδεικνύει τη συνολική διαρθρωτική πρόκληση που αποτελεί η απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς σχεδόν το ήμισυ του ενήλικου πληθυσμού στερείται βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων και η συνολική συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση είναι σημαντικά χαμηλότερη από τον μέσο όρο της Ένωσης. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση δεν προσέφεραν κίνητρα σε επαρκή αριθμό εργοδοτών για να συμμετάσχουν σε αυτήν, ενώ η κατάρτιση στον χώρο εργασίας εξακολουθεί να υποχρησιμοποιείται. Οι εμφανιζόμενες ελλείψεις εκπαιδευτικών καταδεικνύουν την ανάγκη να καταστεί ελκυστικότερο το επάγγελμα του εκπαιδευτικού.
- (22) Η έξαρση της νόσου COVID-19 επηρέασε σοβαρά τις συνθήκες εργασίας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων και των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Η προσφορά ρυθμίσεων εξ αποστάσεως εργασίας αποτελεί πρόκληση, ενώ μόνο το ένα δέκατο των πολωνικών επιχειρήσεων έχουν ψηφιοποιηθεί σε βαθμό που να επιτρέπει την ταχεία προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες. Ένα από τα κύρια εμπόδια στην ψηφιοποίηση των ΜΜΕ είναι τα χαμηλά επίπεδα ψηφιακής παιδείας μεταξύ ιδιοκτητών, διευθυντών και εργαζομένων. Η χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών στη δημόσια διοίκηση αποτελεί το κλειδί για να διασφαλιστεί η παροχή κρατικών υπηρεσιών καθώς και για να κατευθυνθούν τα μέτρα που απαιτούνται για την παρακολούθηση και τη διαχείριση της κρίσης. Επιπλέον, οι αποτελεσματικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες οδηγούν σε μείωση του περιττού ρυθμιστικού και διοικητικού φόρτου, πράγμα που μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας κατά τη φάση ανάκαμψης.
- (23) Για να μετριάσει τον αντίκτυπο της κρίσης, η πολωνική κυβέρνηση προσφέρει σημαντική στήριξη ρευστότητας μέσω εγγυήσεων, δανείων και επιχορηγήσεων υπό όρους σε πληγείσες εταιρείες, με έμφαση στις ΜΜΕ και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση στηρίζονται από την Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος αγοράς ομολόγων του Δημοσίου στη δευτερογενή αγορά, καθώς και σημαντικών μειώσεων επιτοκίων. Η αποτελεσματική και ταχεία εφαρμογή των μέτρων αυτών και η αποτελεσματική μεταφορά τους από μεσάζοντες είναι απαραίτητες προκειμένου να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους και να διευκολυνθεί η ανάκαμψη. Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανθεκτικότητα του τραπεζικού τομέα και να παρακολουθείται η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η δυνατότητα αναβολής της καταβολής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και η επιτάχυνση των συμβατικών πληρωμών από τις δημόσιες αρχές συμβάλλουν επίσης στη βελτίωση της ταμειακής ροής των πληττόμενων επιχειρήσεων.

- (24) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η πολωνική οικονομία χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση άνθρακα και η ποιότητα του αέρα συγκαταλέγεται μεταξύ των χαμηλότερων στην Ένωση, γεγονός που προκαλεί μείζονες περιβαλλοντικές ανησυχίες και προβλήματα υγείας. Είναι επομένως στοιχεία καθοριστικής σημασίας ο σχεδιασμός και η υιοθέτηση φιλόδοξων μέτρων που αποσκοπούν στην έγκαιρη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Ενώ η εγκατάσταση οπτικών ινών στην Πολωνία υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ και η χώρα έχει πραγματοποιήσει σημαντική πρόοδο στην υιοθέτηση των υπερταχέων και κινητών ευρυζωνικών δικτύων τα προηγούμενα χρόνια, η Πολωνία απέχει ακόμη από τους στόχους που έχει αναλάβει να επιτύχει σχετικά με τη συνδεσιμότητα. Η ανάκαμψη θα μπορούσε να στηριχθεί περαιτέρω με σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές βιώσιμων μεταφορών για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας μεταξύ των περιοχών της περιφέρειας και των κέντρων οικονομικής δραστηριότητας. Η Πολωνία θα βασίζεται όλο και περισσότερο στην επιστήμη και την καινοτομία για να εξασφαλίσει μακροπρόθεσμη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Οι γενικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη σε σχέση με το ΑΕΠ παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και, παρά την ορατή πρόοδο σε πολλές συνιστώσες του συνδυασμού πολιτικής του οικοσυστήματος καινοτομίας της χώρας, η συνεργασία επιστημονικού-επιχειρηματικού τομέα παραμένει βασικό εμπόδιο στον τρόπο με τον οποίο η Πολωνία ενισχύει την καινοτομία. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να βοηθήσει την Πολωνία να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας⁸. Με τον τρόπο αυτό η Πολωνία θα μπορέσει να αξιοποιήσει όσο το δυνατόν καλύτερα το εν λόγω ταμείο.
- (25) Ένα σταθερό και προβλέψιμο επιχειρηματικό περιβάλλον και ένα φιλικό επενδυτικό κλίμα συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό στην οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία. Η ανεξαρτησία, η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα του δικαστικού συστήματος αποτελούν βασικά στοιχεία στο πλαίσιο αυτό. Η ασφάλεια δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ανεξάρτητα δικαστήρια, και η εμπιστοσύνη στην ποιότητα και την προβλεψιμότητα των ρυθμιστικών πολιτικών και οργάνων συνιστούν επίσης κρίσιμους παράγοντες για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και για τη διαφύλαξη της θέσης της Πολωνίας στις ευρωπαϊκές αλυσίδες εφοδιασμού στην κατάσταση που δημιουργείται μετά την πανδημία. Πέραν των ανησυχιών που διατυπώνει εδώ και χρόνια η Επιτροπή σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, για ορισμένες από τις οποίες έχουν ήδη εκδοθεί αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι πρόσφατες εξελίξεις γεννούν και νέες ανησυχίες καθώς θέτουν σε κίνδυνο τη λειτουργία της έννομης τάξης της Πολωνίας και της Ένωσης.
- (26) Ένα υγιές και σταθερό ρυθμιστικό περιβάλλον αποτελεί τη βάση για τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης και των ιδιωτικών επενδύσεων. Η απουσία κατάλληλων δημόσιων διαβουλεύσεων και διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους έχει αρνητικές επιπτώσεις στη σταθερότητα και την ευρωστία του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, καθώς και στην ποιότητα της νομοθεσίας. Η διενέργεια δημόσιων διαβουλεύσεων έγινε υποχρεωτική για τα νομοσχέδια που προτείνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ωστόσο αυτές είτε δεν πραγματοποιούνται είτε δεν είναι

⁸

SWD(2020) 520 final.

υποχρεωτικές για τις προτάσεις που ακολουθούν εναλλακτικές διαδρομές, π.χ. τις εισηγήσεις που υποβάλλουν μέλη του Κοινοβουλίου. Η ασυνέπεια αυτή υπονομεύει περαιτέρω την ποιότητα της προκύπτουσας νομοθεσίας. Επιπλέον, η ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου έχει επιδεινωθεί τα τελευταία χρόνια, ιδίως λόγω της μη διενέργειας διαβουλεύσεων ή της διενέργειας πολύ συνοπτικών διαβουλεύσεων κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Η εξασφάλιση επαρκούς χρόνου για διαβουλεύσεις, η βελτίωση της υιοθέτησης των απόψεων των ενδιαφερόμενων φορέων για τους νόμους και τα έγγραφα πολιτικής και η ελαχιστοποίηση του αριθμού των νόμων που εξαιρούνται από τις διαβουλεύσεις θα ενίσχυε τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και θα συνέβαλλε στη βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας. Το Συμβούλιο Κοινωνικού Διαλόγου αποτελεί θεσμικό πλαίσιο για τον τριμερή κοινωνικό διάλογο. Ωστόσο, οι νομικές διατάξεις που εγκρίθηκαν τον Απρίλιο του 2020 αποδυναμώνουν την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων στο Συμβούλιο Κοινωνικού Διαλόγου και ενέχουν τον κίνδυνο να επιδεινώσουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα του κοινωνικού διαλόγου στη χώρα.

- (27) Ενώ οι παρούσες συστάσεις επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019, κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων έως και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι εν λόγω συστάσεις εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις συστάσεις που αφορούν οικονομικές πολιτικές σχετικές με επενδύσεις. Αυτές οι τελευταίες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα άμβλυνσης και στρατηγικές εξόδου όσον αφορά την τρέχουσα κρίση.
- (28) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για τον συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Τα κράτη μέλη έχουν συνεκτιμήσει, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κατωτέρω συστάσεων, η Πολωνία θα συμβάλει στην πραγματοποίηση προόδου ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.
- (29) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή εκπόνησε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Πολωνίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση χώρας του 2020. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς την Πολωνία κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Πολωνία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο Ένωσης κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

- (30) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και η γνώμη του⁹ αποτυπώνεται ειδικότερα στη σύσταση 1 κατωτέρω,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Πολωνία να αναλάβει δράση το 2020 και το 2021 προκειμένου:

1. να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, τη βιωσιμότητα της οικονομίας και τη στήριξη της ανάκαμψης· όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων· να βελτιώσει την ανθεκτικότητα, την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος υγείας, συμπεριλαμβανομένης της παροχής επαρκών πόρων και της επιτάχυνσης της ανάπτυξης υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας·
2. να μετριάσει τις επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση, ιδίως με την ενίσχυση ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων και ρυθμίσεων μειωμένου ωραρίου εργασίας· να στοχεύσει καλύτερα τις κοινωνικές παροχές και να εξασφαλίσει πρόσβαση σε όσους και όσες έχουν ανάγκη· να βελτιώσει τις ψηφιακές δεξιότητες· να προωθήσει περαιτέρω τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης·
3. να συνεχίσει τις προσπάθειες για την εξασφάλιση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και ρευστότητα· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει τις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως όσον αφορά τις ψηφιακές υποδομές, στην καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, και στις υποδομές βιώσιμων μεταφορών, συμβάλλοντας στην προοδευτική απαλλαγή της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, μεταξύ άλλων και στις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα·
4. να ενισχύσει το επενδυτικό κλίμα, ιδίως με τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης· να διασφαλίσει αποτελεσματικές δημόσιες διαβουλεύσεις και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*

⁹ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.